basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS HUISTAAL V1

2018

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 70

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 8 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A: LEESBEGRIP

Nasien van die leesbegrip:

- Die fokus is op die begrip van die leesteks. Spel- en taalfoute word nie nagesien nie tensy dit die begrip/verstaan van die teks beïnvloed. (Taal- en spelfoute moet wel aangetoon word.)
- Vir **oop vrae** word geen punte toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering moet oorweeg word.
- Vrae wat aanhalings uit die leesstuk verg, word **nie gepenaliseer** indien die aanhalingstekens ontbreek **nie**.
- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die kandidaat 'n volsin gee, is dit korrek **mits** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer twee of drie feite/punte vereis word en die kandidaat gee 'n hele reeks, word **slegs** die eerste twee of drie feite/punte nagesien.
- Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word die vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat nie gepenaliseer nie. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.
- Aanvaar dialektiese variasies.

VRAAG 1 ***(Sien binne konteks na; sien betekenis na, nie woorde/taalgebruik nie.)***		
Vraag	**Antwoord**	**Punt**
1.1	Townshipklank/Jazz √	1
1.2	Longkanker √	1
1.3	Ja Dit het hulle bekendgestel aan kunstenaars/musiek van buite die township./buite die landsgrense./ Dit het hulle nuuskierigheid geprikkel oor musiek./betrek by kultuur./ Sommige van hulle het kunstenaars geword./het rolmodelle in sulke kunstenaars gevind. √	1
1.4	Elvis Presley √ Charles Jacobie √	2
1.5	'n Nuwe musiekster/Phiri het (begin) opgang maak./ Phiri het SA townshipklanke/-jazz aan die buitewêreld bekendgestel. √	1
1.6	Hy het aan die Graceland-projek (van Paul Simon) deelgeneem./saam met Simon getoer./was betrokke by Simon se album. √ Hy het in New York/Madison Square Garden opgetree. √	2
1.7	Dit moet waarde toevoeg. √ Emosie moet deurskyn. √ ('n Gesonde mate van) respek is nodig. √ *Die kandidaat bied DRIE antwoorde vir EEN punt elk aan.* *"Heling" en/of "bepeinsing" kan nie aanvaar word nie.*	3
1.8	Hy het self as townshipmens op die nasionale verhoog groot sukses behaal./het topverkopers gehad wat goud- en platinumstatus verwerf het./ Hoewel hy 'n nasionale/internasionale ster was, het geld en roem nie sy eerste prioriteit geword nie./ Hy het nederig gebly./Townshipkinders is deur die geestelike krag van sy musiek geïnspireer./Hy het gewys 'n mens kan jou drome volg/sukses bereik as jy wérk. √ *Kern van die antwoord moet op "rolmodel", nie "mentor" nie, val.*	1

1.9	Hy het saam met jongmense musiek gemaak./ Hy het saam met jonges na hulle musiek geluister./ Hy het hulle/jonges soos bv. John Hassan aangemoedig./gehelp./ Hy het jong talent bemagtig./van homself gegee. √√√ *Die kandidaat bied DRIE antwoorde vir EEN punt elk aan.*	3
1.10	John Hassan √ – Hy het by Phiri alles geleer hoe om 'n professionele musikant te wees. √ Neo Muyanga √ – Hy het by Phiri baie geleer oor musiek/jazz. √	4
1.11	Carstens het (ook) musiek gemaak met sy hart./emosie. √ Ja *(moet daar staan/Kandidaat mag die stelling of Ek stem saam-aanduiding gee)* Carstens het dadelik begryp wat Phiri met "Father" wou bereik./het 'n volmaakte opname van "Father" sonder bladmusiek gemaak./ Dit is musiek waarvan Phiri gehou het./wat met emosie gelaai is./waarvan Phiri self gesê het dat dit "volmaak" is./ Carstens het so maklik die opdrag uitgevoer./die opdrag binne 45 minute "volmaak" uitgevoer. √	1 1
1.12	Phiri word erken as die beste./'n toonaangewer./'n leier./Dis 'n vorm van hulde. √ Hy het nie roem/rykdom nagejaag nie./bly nederig./gee sonder om iets terug te verwag. √ Hy het as mentor vir jong kunstenaars opgetree. √ *Die kandidaat bied TWEE soortgelyke antwoorde vir EEN punt elk aan.*	1 2
1.13	Ja In die visuele voorstelling kom baie musieknote (musiektekens)/-instrumente/'n man met die musiekinstrument/(musikant) voor. **OF** Nee Die gordyne impliseer 'n verhoog wat iemand kan laat dink die RSG-fees bied ook dramas/tonele aan. Die maskers in die middel van die sirkel is misleidend./herinner aan drama./tonele. √√ *Die kandidaat bied TWEE soortgelyke antwoorde vir EEN punt elk aan.*	2
1.14	Ja Dit hef die idee van kuns by die kunstefees uit./ Die lettertipe lyk na kuns./kan met kuns assosieer word./is nie formeel nie. √ **OF** Nee Die lettertipe kan vir sommige mense onleesbaar/moeilik leesbaar lyk./nie kunstig voorkom nie. √ *Die kandidaat bied enige soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.*	1
1.15	Phiri (saam met sy orkes/Stimela) het by die fees opgetree./Sy musiek is by die fees gespeel./Die orkes (Stimela) waarvan hy die leier/lid was, het by die fees opgetree./Sy orkes het opgetree. √	1
1.16	Daar is emosie (sonder grense)./respek./waardetoevoeging. √ Ja, dit is 'n trekklavierweergawe./musiek wat emosioneel gelaai is./daar word musiek tydens die Kunstefees uitgesaai. √	1 1
	TOTAAL AFDELING A:	**30**

AFDELING B: OPSOMMING

VRAAG 2

Tydens die nasien van die opsomming is die insluiting van geldige feite en die uitsluiting van irrelevante feite belangrik.

Nasien van die opsomming

- Opskrif/titel: Daar word nie van kandidate verwag om die leesstuk van 'n opskrif/titel te voorsien nie.
- Kandidate moet die opsomming in hul eie sinne, in enige volgorde skryf.
- Slegs wenke wat in volsinne aangebied word, verdien punte.
- Rofwerk/beplanning moet duidelik aangedui word. Indien dit nie die geval is nie, word die eerste opsomming nagesien.
- Kandidate moet die korrekte getal woorde aandui.

- Punte word soos volg toegeken:
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt vir elke feit)
  - 3 punte vir taal
  - Puntetotaal: 10

- Verspreiding van punte vir taal wanneer die kandidaat nie woordeliks aangehaal het nie:
  - 1–3 feite korrek: ken 1 punt toe.
  - 4–5 feite korrek: ken 2 punte toe.
  - 6–7 feite korrek: ken 3 punte toe.

- Verspreiding van punte vir taal wanneer kandidaat woordeliks aangehaal het.
  - 6–7 direkte aanhalings: ken geen punte vir taal toe nie.
  - 1–5 direkte aanhalings: ken 1 punt vir taal toe.

LET WEL:

- Tel van woorde:
  - Nasieners moet die aantal woorde wat gebruik is, tel.
  - Geen punte word afgetrek as die kandidaat nie die getal woorde aangedui het of as die getal woorde wat gebruik is, verkeerd aangedui is nie.
  - As die getal woorde oorskry is, lees tot by die laaste sin waarin die getal woorde oorskry word en ignoreer die res van die opsomming.
  - Korter opsommings wat die vereiste wenke bevat, mag nie gepenaliseer word nie.

MOONTLIKE PARAGRAAFANTWOORD

Jy moet jou gewoontes ontleed ter wille van 'n beter begrip daarvan. Stel daarna vir jou 'n prioriteitslys saam om die gewoonte wat jy wil verander, te kies. Kies slegs een gewoonte per maand wat jy wil verander. Skryf 'n duidelike doelwit neer vir dié gewoonte wat jy wil verander. Jy moet vir jou ondersteuning verseker deur jou huismense in te lig oor jou doelwit; dink ook altyd positief oor jou nuwe gewoonte. Verder is dit belangrik om nie dae oor te slaan as jy ernstig oor verandering is nie.

Getal woorde: 90

OF

	AANHALING UIT TEKS		**MOONTLIKE BEWOORDING**
1	*Die sleutel tot **sukses is, volgens die skrywers, om jou gewoontes te ontleed** sodat jy 'n beter begrip van die invloed van jou gewoontes op jou lewenswyse, gesondheid en finansies kan kry.*	A	Jy moet jou gewoontes ontleed ter wille van 'n beter begrip daarvan.
2	***Stel daarna 'n prioriteitslys saam** wat dit makliker maak om die gewoonte wat jy wil verander, te kies.*	B	Stel 'n prioriteitslys saam sodat jy weet in watter volgorde jy jou gewoontes wil verander.
3	***Verander slegs een gewoonte per maand** – en ná 'n jaar sal jy twaalf gewoontes hê om tot jou suksessyfer by te dra.*	C	Kies slegs een gewoonte per maand wat jy wil verander, om jou kanse op sukses te verhoog.
4	***Skryf vir jou 'n duidelike doelwit neer** om as motivering te dien ...*	D	Skryf 'n duidelike doelwit neer.
5	*… om jou **huismense te vertel waarmee jy besig is sodat hulle jou kan ondersteun** …*	E	Jy moet vir jou ondersteuning verseker deur jou huismense oor jou doelwit in te lig.
6	*Dis verder baie belangrik dat jy jou ook **daartoe verbind om positief oor jou nuwe gewoonte te dink.***	F	Jy moet altyd positief oor elke nuwe gewoonte dink.
7	*… is dit belangrik om **nie dae oor te slaan as jy ernstig oor jou verandering is nie**.*	G	Dit is belangrik om nie dae oor te slaan as jy ernstig oor verandering is nie.
			Getal woorde: 88

TOTAAL AFDELING B: **10**

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

Nasien van hierdie afdeling:

- Spelling:
  - Eenwoord-antwoorde word nie gepenaliseer nie, al is die spelling nie korrek nie, tensy die spelling die betekenis van die woord beïnvloed en/of spelling die aspek is wat geassesseer word.
  - In volsin-antwoorde word verkeerde spelling net gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur getoets word.
  - Waar afkortings getoets word, behoort die punte op die regte plek te wees.
- Sinskonstruksies moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word soos in die instruksie aangedui.

VRAAG 3: ADVERTENSIE

Vraag	Antwoord	Punt
3.1	(Aanwysende) voornaamwoord √	1
3.2	laat √	1
3.3	Ja Die woord beklemtoon die omvang/grootte van die afslag./wek nuuskierigheid/ gretigheid (om van die uitverkopingsitems te bekom.)/Dit beklemtoon die omvang van die uitverkoping./ Omdat die leser bang kan wees dat hy/sy iets sal ontbeer as hy/sy nie die uitverkoping bywoon nie, sal hy/sy dit gaan bywoon./ Enige mens sal die helfte van die oorspronklike prys wil betaal./ 50% is 'n buitengewone afslag (en almal wil geld spaar) wat 'n mens by die uitverkoping kan kry. **OF** Nee 50% sal my eerder oorreed, nie 'n woord nie./ Die hoeveelheid in "massiewe" sal my negatief maak omdat dit te veel is./dit gewoonlik ook 'n massa mense trek./Ek hou nie van mensesamedrommings nie. √	1
3.4	Dit wys hoeveel is 50%-afslag, want net die helfte van die vrou is sigbaar./ Die foto/vrou se oop mond ondersteun die gebruik van "sprakeloos" in die advertensie./ Die vrou se mond/oog is oop/oopgesper/is geskok wat suggereer/aandui dat sy verbaas/ verstom is wat by die advertensie-inhoud aansluit. √ *Die kandidaat moet uitkom by die verband tussen die foto en die "geslaagdheid".*	1
3.5	Dit verwys die leser na die sin dat bepalings en voorwaardes aan hierdie aanbod gekoppel is./na die sin in reël 8. √	1
3.6	afslag/minder/korting/laer/goedkoper/besparing/rabat/prysvermindering/prysverlaging √	1
3.7	... gou, terwyl .../... gou – terwyl ... √	1
3.8	voo-raad/voo/raad/voo-(r)raad/voo/(r)raad √	1
3.9	Mrt. √ *Die kandidaat bied die antwoord met 'n hoofletter en 'n punt vir EEN punt aan.*	1
3.10	onvoorwaardelik √ *Spelling moet korrek wees.*	1
		[10]

VRAAG 4: SPOTPRENT

Vraag	Antwoord	Punt
4.1	Dit is 'n naam./voornaam./eienaam./Eiename word met hoofletters geskryf. √	1
4.2	Onsekerheid/Twyfel/Ongeërgdheid/Traak-my-nie-agtigheid/Belangeloosheid √ *Die kandidaat mag die gevoel vir EEN punt in 'n sin omskryf, bv. "Hy is nie lus om te praat nie."*	1
4.3	"groen vingers" √ *Die kandidaat moet TWEE opeenvolgende woorde aanbied; spelling moet korrek wees.*	1
4.4	... as ek/jy/ons/hulle/Koos/'n mens lank (genoeg) na die plakpapier staar. √ *Die kandidaat bied die antwoord in die teenwoordige tyd aan.*	1
4.5	Gesegdesin √	1
4.6	wonder/ander √ *Die kandidaat kan ook die woord aanbied soos wat dit deur assimilasie beïnvloed is*.	1
4.7	... spraaksame Gordon, .../Gordon met die baie grappe/planne ... √ *Die kandidaat bied 'n eie, gepaste byvoeglike bepaling vir EEN punt aan.*	1
4.8	Nee Mike neem nie aan die gesprek deel nie./Daar is hoofsaaklik gedagteborrels in die strokie. √ Mike dink aan ander goed, terwyl sy ma praat. √ *Die een antwoord handel oor "praat"/"nie praat nie"; die ander antwoord handel oor "ander goed dink".*	 1 1
4.9	Die uitspraak van die -e word verleng./ Dit gee 'n ander betekenis aan die woord./ Dit verseker 'n klankverandering. √	 1
		[10]

VRAAG 5: ARTIKEL

Vraag	Antwoord	Punt
5.1	ou/jou √	1
5.2	Internasionale navorsers het nou/onlangs/verlede week/in die afgelope jaar 'n nuwe supervoedsel ontdek. √	1
5.3	Die sanger/-es reik na die sterre. Na die onderhandelinge reik die twee partye mekaar die hand. Die bordjie val, want die vrou kan nie tot by die tafel reik nie./ Die tou reik tot daar by jou. √ *Die kandidaat bied 'n eie sin met "reik" vir EEN punt aan.* *Die betekenis van "reik" kan die volgende wees:* *om aan iets te raak/vat/dit vas te gryp* *die onmoontlike begeer* *iemand iets aanbied/gee* *mekaar bystaan (reik mekaar die hand), strek/rek*	1
5.4	… sal die wetenskaplikes wat hierdie verskynsel (sal) navors, sê./ *Die kandidaat se sin moet die komma aanbied*. ... sê die wetenskaplikes wat hierdie verskynsel sal navors./ ... sal die wetenskaplikes sê wat hierdie verskynsel navors. √	1
5.5	Pleonasme/Woordoortolligheid √	1
5.6	het gedink √	1
5.7	Dit is 'n samestelling./ Die woord bestaan uit twee stamme./basisse. (nié “woorde” nie) √	1
5.8	as √	1
5.9	Moenie bekommerd wees nie, aangesien jy nie in die afsienbare toekoms kakkerlakmelk langs beesmelk in jou supermark sal sien nie./ Aangesien jy nie in die afsienbare toekoms kakkerlakmelk langs beesmelk in jou supermark sal sien nie, moet jy nie bekommerd wees nie. √ *Die korrekte gebruik van die komma is essensieel vir die toekenning van EEN punt.*	1
5.10	(Heelwat) Navorsing is (nog) nodig. √	1
		[10]
	TOTAAL AFDELING C:	**30**
	GROOTTOTAAL:	**70**

Kopiereg voorbehou